

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Dity Řepkové, soudce Tomáše Langáška a soudce zpravodaje Jana Wintra o ústavní stížnosti společnosti **TRANSPORTŠPED DOO Beograd**, Oml. Brigada 19, Novi Beograd, Srbsko, zastoupené advokátem JUDr. Ing. Ondřejem Lichnovským, Palackého 151/10, Prostějov, proti rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Afs 49/2025-34 ze dne 25. 7. 2025 a rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 15 Af 16/2024-50 ze dne 27. 2. 2025, za účasti **Nejvyššího správního soudu a Městského soudu v Praze** jako účastníků řízení a **Generálního ředitelství cel** jako vedlejšího účastníka řízení, **takto**:

I. Rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Afs 49/2025-34 ze dne 25. 7. 2025 a rozsudkem Městského soudu v Praze č. j. 15 Af 16/2024-50 ze dne 27. 2. 2025 bylo porušeno právo stěžovatelky vyjádřit se ke všem prováděným důkazům zaručené čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod ve spojení s právem na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

II. Tyto rozsudky se proto ruší.

O d ů v o d n ě n í

I. Úvod

1. Tento nález se týká práva navrhopat důkazy a vyjádřit se ke všem prováděným důkazům v řízení před správními soudy poté, co celní orgány vyměřily daň a clo. Celní orgány založily skutková zjištění především na podkladech z předcházejícího trestního řízení, jehož se stěžovatelka neúčastnila. Ačkoliv stěžovatelka navrhovala ve správním i soudním řízení výslechy svědků a tvrdila alternativní verzi příběhu, podle správních soudů byly tyto důkazy nadbytečné. Podle Ústavního soudu však nadbytečné nebyly a správní soudy svým postupem porušily stěžovatelčina základní práva.

II. Okolnosti případu a předchozí průběh řízení

2. Celní úřad pro hlavní město Prahu dvěma platebními výměry vyměřil stěžovatelce spotřební daň z tabákových výrobků, daň z přidané hodnoty a clo v celkové výši přes 6,8 milionu korun.

3. Úřad tak rozhodl v návaznosti na kontrolu z května 2022, jejímž předmětem bylo zboží přepravované ze Srbska do České republiky v režimu společného tranzitu na základě tranzitních celních prohlášení, u nichž byla stěžovatelka držitelem tranzitních režimů (dopravcem). Stěžovatelka zboží přepravovala pod příloženými celními závěrami, aby s ním nebylo možné neoprávněně nakládat. V průběhu přepravy na území České republiky v obci Chotoviny však podle zjištění celních orgánů došlo k odnětí zboží z celního dohledu bez

porušení celních závěr. Stalo se tak trestnou činností několika pachatelů (viz rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře č. j. 9 T 1/2022-7060); pachatelé originální zboží (tabák) vyňali z originálních obalů a následně totožnými vozidly dopravili do Německa, kde jej vyložili. Po návratu z Německa do Chotovin pachatelé do originálních vnějších obalů vložili náhražku z máty a glycerolu. Takto zaměněné zboží následně dopravili do svobodného celního pásma jako zdánlivě původní zásilku. Ve svobodném celním pásmu bylo tedy uskladněno jiné zboží, než které bylo propuštěno do tranzitního režimu pod tranzitními celními prohlášeními. Mezi pachateli ani účastníky trestního řízení stěžovatelka nebyla.

4. Generální ředitelství cel (GŘC) k odvolání stěžovatelky výrok celního úřadu formulačně pozměnilo, podstata však zůstala nezměněná. Stěžovatelka je jakožto držitelka tranzitních režimů (dopravce) odpovědná za vzniklý celní dluh sestávající ze spotřební daně, DPH a cla. Tento celní dluh podle GŘC prokazatelně vznikl v Chotovinách, kde bylo zboží odejmuto celnímu dohledu.

5. Stěžovatelka následně podala správní žalobu, kterou Městský soud v Praze zamítl. Nejvyšší správní soud následně napadeným rozsudkem zamítl také stěžovatelčinu kasační stížnost.

6. Stěžovatelka před správními soudy uplatnila několik námitek. Pro řízení o ústavní stížnosti je podstatná námitka, že k odnětí zboží z celního dohledu nedošlo v České republice, ale až v Německu. Celní dluh proto mají podle stěžovatelky vymáhat německé orgány, ne české. Stěžovatelka k tomu navrhovala vyslechnout svědka A. T., z jehož výpovědi v trestním řízení podle něj plyne, že celní závěra byla porušena až v Německu. Stěžovatelka poukazovala na to, že GŘC namísto provedení dokazování převzalo zjištění orgánů činných v trestním řízení, doplnilo je o důkazy z trestního spisu a klíčové závěry postavilo jen na trestním rozsudku. Správní soudy však tuto námitku neshledaly důvodnou.

7. Krajský soud v napadeném rozsudku uvedl, že v řízení před celními orgány bylo prokázáno, že k primárnímu porušení celní závěry a vyložení originálního zboží došlo na území České republiky. Podle krajského soudu z usnesení o zahájení trestního stíhání i z trestního rozsudku plyne, že originální zboží bylo v Chotovinách zaměněno za neoriginální směs, kterou pachatelé umístili do originálních obalů, zatímco původní tabáková směs byla odvezena do Německa. Skutečnosti, které stěžovatelka navrhovala prokázat výsledkem svědků, byly podle krajského soudu ve správním řízení nad veškerou rozumnou pochybnost zjištěny.

8. Nejvyšší správní soud (NSS) zdůraznil, že podklady z trestního spisu nebyly jedinými, resp. stěžejními důkazy, které prokazovaly vznik celního dluhu. Celní orgány vycházely především z tranzitních prohlášení, odběrů vzorků apod. Se všemi podklady se stěžovatelka mohla seznámit a vyjádřit se k nim. Také NSS zopakoval, že v řízení byl skutkový průběh událostí dostatečně zjištěn: po příjezdu vozidla z Bělehradu do Chotovin pachatelé zboží vybalili z originálních obalů, aniž by porušili celní závěry, čímž zboží odňali celnímu dohledu. Stěžovatelka podle NSS nevysvětlila, co jiného by mělo být navrhovanými svědeckými výpověďmi zjištěno. Netvrdila ani svou verzi událostí, uváděla pouze obecné důvody.

III. Ústavní stížnost

9. Stěžovatelka v ústavní stížnosti navrhuje rozsudky správních soudů zrušit, protože porušují její právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (Listina) a právo, aby byly daně a poplatky ukládány jen na základě zákona, zaručené čl. 11

odst. 5 Listiny. Pochybení stěžovatelka shledává především v procesní rovině – veškeré důkazy celní orgány převzaly z trestního řízení, jehož se stěžovatelka neúčastnila, ohledně klíčového okamžiku odnětí zboží celnímu dohledu neprovedly navrhované výslechy svědků a NSS rozhodl v rozporu s vlastní judikaturou. V důsledku pak podle stěžovatelky správní soudy posvětily doměření daně a cla, ačkoliv k tomu české orgány neměly pravomoc.

10. Podstata stěžovatelčiny argumentace tkví v tom, **že celní orgány ani správní soudy neprokázaly, zda k odnětí zboží celnímu dohledu došlo poprvé na českém, nebo německém území.** To je přitom klíčové – bylo-li zboží odňato celnímu dohledu poprvé až v Německu, znamenalo by to pravomoc německých orgánů a mnohem příznivější daňový režim.

11. K určení místa a okamžiku odnětí zboží celnímu dohledu existují podle stěžovatelky v řízení pouze dva důkazy svědčící pro závěr, že k odnětí zboží došlo v Česku: trestní rozsudek schvalující dohodu o vině a trestu a usnesení policie o sděleném obvinění. Naopak z výpovědi odsouzených A. T. a S. C. z trestního řízení stěžovatelka dovozuje, že k odnětí zboží celnímu dohledu poprvé došlo až v Berlíně, kde bylo zboží poprvé vyloženo. Ostatní důkazy nejsou způsobilé místo a okamžik porušení celních závěr (a tedy odnětí zboží celnímu dohledu) nijak prokázat. Stěžovatelka však nebyla účastníkem trestního řízení a neměla žádnou možnost tvrzení v rozhodnutích v trestním řízení zpochybnit. Od počátku správního řízení proto navrhovala provedení svědeckých výpovědí odsouzených T., C. a J. Tyto výslechy mají podle stěžovatelky jako jediný potenciál být přímým a v řízení kontradiktorně provedeným důkazem toho, kde a jak došlo k porušení celních závěr. Z výpovědi A. T. z trestního řízení podle stěžovatelky plyne, že do Berlína jelo stejné zaplombované vozidlo, jako dorazilo do Chotovín, a z Berlína se vracelo odplombované a prázdné, zatímco z výpovědi S. C. vyplývá, že se z aut v Chotovínách vykládaly prázdné krabice a nakládaly se plné.

12. Stěžovatelka ve stížnosti poukazuje na judikaturu NSS, podle které je třeba svědka vyslechnout vždy, požaduje-li to daňový subjekt, ledaže jde o požadavek vedený snahou mařit či účelově prodlužovat daňové řízení (rozsudek NSS č. j. 2 Afs 24/2007-119), případně jde o důkazní návrh irelevantní, nadbytečný či nezpůsobilý ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost (rozsudek NSS č. j. 7 Afs 399/2019-73, bod 28). Podle stěžovatelky tuto judikaturu NSS v napadeném rozsudku nerespektoval. Především jsou však napadené rozsudky v rozporu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2445/25 ze dne 20. 11. 2025 (tj. vydaným až po vynesení napadených rozsudků), ve kterém Ústavní soud vymezil hranice vázanosti správních soudů trestním rozsudkem k osobě nevystupující v trestním řízení.

IV. Vyjádření účastníků, vedlejšího účastníka a replika

13. Ústavní soud zaslal ústavní stížnost a její doplnění účastníkům a vedlejšímu účastníkovi řízení k vyjádření.

14. **Nejvyšší správní soud i Městský soud v Praze** v podstatě pouze opakují argumentaci z napadených rozsudků, shrnutou výše. Shodují se, že nález sp. zn. I. ÚS 2445/25 na nynější věc nedopadá, protože v nynější věci daňové orgány shromáždily řadu důkazů, k nimž se stěžovatelka mohla vyjádřit, a teprve z těchto důkazů učinily závěr o skutkovém stavu. Městský soud setrvává na svých závěrech v napadeném rozsudku a plně se ztotožňuje se závěry NSS. NSS navrhuje ústavní stížnost odmítnout pro zjevnou neopodstatněnost, případně zamítnout.

15. **Generální ředitelství cel** rovněž navrhuje ústavní stížnost zamítnout. V první řadě uvádí, že stěžovatelka námitku nepřislušnosti českých orgánů sice v průběhu řízení před správními orgány vznesla, ale nikdy ji nespecifikovala tak, jak to činila v řízení před soudy, a už vůbec ne tak, jako to prezentuje v ústavní stížnosti. Poukazuje na to, že okamžik odnětí zboží celnímu dohledu neplyne pouze z výpovědí odsouzených, ale také z ostatních podkladů trestního i daňového řízení. Pokud by obaly nezůstaly v Chotovínách, neměli by pachatelé do čeho náhražku zabalit – bylo prokázáno, že obaly byly originální, neoriginální byly pouze vnitřní sáčky obsahující náhražku. Výpověď svědků podle GŘC nemůže bez dalšího vyvrátit fakta zjištěná např. ze záznamů GPS či protokolů o domovních prohlídkách. Navíc i samotná výpověď svědka T. podle GŘC potvrzuje, že do Berlína jelo zboží bez originálního obalu. GŘC nadto uvádí, že i kdyby celní závěry porušeny nebyly, už samotné odchýlení se od trasy, které bylo zcela úmyslné s jasným cílem dopravit zboží jinam, než bylo určeno, a předat jiné osobě, než bylo určeno, zakládá odnětí zboží celnímu dohledu.

16. Ústavní soud zaslal všechna vyjádření stěžovatelce k replice. Stěžovatelka zopakovala, že většina důkazů, na které ve vyjádření odkazují správní soudy, nemohou prokazovat porušení plomb (celních závěr) na vozidle ani vyložení zboží. Totéž platí o výpise z GPS, které mohou prokázat pouze trasu vozidla, nikoliv porušení plomb a vyložení nákladu. Z výpisu z GPS navíc plyne, že se celkem uskutečnily dvě dopravy tabáku dvěma vozidly – a zatímco vozidlo s plzeňskou registrační značkou jelo skutečně trasu Srbsko – Chotoviny – Berlín, vozidlo s pražskou značkou jelo ze Srbska přímo do Berlína a teprve až poté do Chotovin. To podle stěžovatelky oslabuje základní tezi GŘC, že originální obaly musely být nejprve vyloženy (a tedy celní závěry porušeny) vždy při zastávce v Chotovínách. Jediným důkazem podle stěžovatelky zůstává rozsudek, jenž stojí na dohodách o vině a trestu, a dále protokol o výslechu A. T. Sama od počátku předkládala konkrétní důvody pro výslech navrhovaných svědků.

V. Procesní předpoklady řízení

17. Veškeré procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem jsou splněny. Nikdo z účastníků či vedlejších účastníků to ani nerozporuje.

VI. Posouzení Ústavním soudem

18. Podstatou ústavněprávního problému v nynější věci je, zda byla porušena ústavně chráněná procesní práva stěžovatelky při dokazování okamžiku a místa odnětí zboží celnímu dohledu. Stěžovatelka namítá, že ačkoliv je otázka okamžiku a místa odnětí zboží celnímu dohledu pro celou věc klíčová, celní orgány ani správní soudy u ní nezjistily dostatečně skutkový stav. Stěžovatelka jim vytýká, že založily svá rozhodnutí pouze na rozhodnutích z trestního řízení (na rozsudku schvalujícím dohodu o vině a trestu a na usnesení o zahájení trestního stíhání), jehož stěžovatelka nebyla účastníkem, a tato rozhodnutí nemohla nijak účinně zpochybnit. Sama navrhovala výslech svědků, aby byl skutkový stav postaven najisto a byla zachována kontradiktornost řízení.

19. Ústavní soud tedy posuzoval, zda napadená rozhodnutí porušují stěžovatelčino právo na soudní ochranu před rozhodnutími orgánů veřejné správy podle čl. 36 odst. 2 Listiny a na něj navazující právo navrhnout důkazy a vyjádřit se ke všem prováděným důkazům podle čl. 38 odst. 2 Listiny. Níže nejprve shrne obecná východiska, která plynou z judikatury Ústavního soudu k uvedeným právům (VI.1.), a následně vysvětlí, proč ústavním požadavkům napadená rozhodnutí nedostála (VI.2.).

VI.2. Ústavní požadavky na dokazování v řízení před správními soudy

20. Ústavní soud dlouhodobě vykládá čl. 38 odst. 2 Listiny ve spojení s čl. 36 Listiny tak, že součástí práva na soudní ochranu a spravedlivý proces je i vytvoření prostoru pro to, aby účastník mohl účinně uplatňovat námitky a argumenty, které jsou způsobilé ovlivnit rozhodování soudu (tzv. princip kontradiktornosti; viz např. nález sp. zn. II. ÚS 828/06 a judikatura citovaná níže).

21. Právo vyjádřit se ke všem prováděným důkazům nepředstavuje jen právo zaujmout stanovisko k provedeným důkazům, ale i právo reagovat na všechny relevantní skutečnosti, tvrzení a úvahy, které jsou v řízení předneseny, a zajistit tak účastníkům řízení možnost ovlivnit úvahy a závěry soudu při rozhodování o věci. Tyto garance mají při zohlednění určitých specifik své místo i v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Zde sice prvotní zjišťování skutkového stavu provádí správní orgán, ale správní soudy následně rozhodují v tzv. plné jurisdikci. To znamená, že mají pravomoc dokazováním nejen upřesnit, jaký byl skutkový stav, ze kterého správní orgán při svém rozhodování vycházel, ale mají také možnost zjistit nový skutkový stav jako podklad pro své rozhodnutí (nálezy sp. zn. I. ÚS 2445/25, bod 24; a IV. ÚS 650/23).

22. Pohledem těchto ústavních garancí je problematické, vychází-li správní orgán či následně soud v řízení o správní žalobě ze závěrů z trestního řízení, jehož se neúčastnil ten, o jehož právech je před správními orgány rozhodováno. V takovém případě musí být účastníkovi před správními orgány a soudy dána možnost aktivně vystupovat na ochranu svých práv, zejména pak možnost zpochybnit skutečnosti zjištěné v trestním řízení a navrhnout vlastní důkazy k prokázání alternativní skutkové verze (srov. nález sp. zn. I. ÚS 2445/25, body 27–36).

23. Procesním právům účastníka navrhnout důkazy na podporu svých tvrzení přitom odpovídá povinnost soudu o důkazních návrzích rozhodnout, a pokud jim nevyhoví, alespoň stručně vyložit, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl (viz již nález sp. zn. I. ÚS 733/01 a nověji např. nález sp. zn. II. ÚS 1318/23, body 27–32, a tam citovaná judikatura). Není ovšem povinností soudu vyhovět každému důkaznímu návrhu. Neakceptování důkazního návrhu může soud odůvodnit třemi způsoby (viz nález sp. zn. IV. ÚS 456/24, bod 34, a tam citovaná judikatura):

- 1) Tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je důkaz navržen, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení (**irelevantnost důkazu**).
- 2) Navržený důkaz není způsobilý tvrzenou skutečnost ani ověřit ani vyvrátit (**nezpůsobilost důkazu**).
- 3) Tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je důkaz navržen, byla již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností ověřena nebo vyvrácena (**nadbytečnost důkazu**).

24. Lze také zmínit, že obdobné nároky na dokazování (zejm. právo navrhnout výslech svědků a klást jim otázky) a na použitelnost podkladů z trestního řízení plyne také z judikatury NSS, která z uvedených nálezů Ústavního soudu často vychází a rozvíjí je (viz např. sbírkové rozsudky č. j. 5 Afs 14/2004-60, 2 Afs 24/2007-119, 2 Afs 24/2007-119; nověji např. rozsudky č. j. 3 Afs 163/2014-38; 7 Afs 399/2019-73, bod 28; či 6 Afs 136/2024-77, bod 45).

VI.2. Posouzení ústavních požadavků na dokazování ve věci stěžovatelky

25. V posuzované věci je třeba v první řadě objasnit, proč je sporná otázka okamžiku a místa odnětí zboží celnímu dohledu relevantní. Relevantní je obecně taková otázka, jejíž odlišné řešení by mohlo mít vliv na výsledek řízení. Jinými slovy – soudy či celní orgány by v případě odlišného řešení rozhodly jinak.

26. Klíčovým pramenem práva, který aplikovaly jak Generální ředitelství cel, tak správní soudy, je Úmluva o společném tranzitním režimu v účinném znění, jež je součástí unijního práva (Úř. věst. L 226 13. 8. 1987, s. 2). Úmluva o společném tranzitním režimu spojuje s okamžikem odnětí zboží celnímu dohledu (resp. společnému tranzitnímu režimu) vznik celního dluhu (viz čl. 112 odst. 1 Úmluvy o společném tranzitním režimu) a příslušnost celních orgánů (čl. 114 odst. 3 Dodatku 1 Úmluvy o společném tranzitním režimu). **Určení okamžiku a místa odnětí zboží celnímu dohledu je tudíž vysoce relevantní z hlediska pravomoci českých orgánů i z hlediska určení výše daně a cla.**

27. Napadená rozhodnutí se shodují na závěru, že **okamžikem odnětí zboží celnímu dohledu mělo být prvotní porušení celních závěr na nákladním vozidle po příjezdu z Bělehradu do Chotovin**, kde pachatelé zboží vyňali z originálních obalů a následně totožnými vozidly dopravili do Berlína, kde bylo vyloženo. Originální obaly pachatelé v Chotovinách naplnili neoriginální mátovou směsí a totožnými vozidly pod totožnými neporušenými celními závěry dopravili do svobodného celního pásma. Ke vzniku celního dluhu proto podle celních orgánů i správních soudů mělo dojít v České republice (v Chotovinách) ještě před odvozem tabáku do Berlína. **Podle stěžovatelky naopak okamžik odnětí zboží celnímu dohledu nastal až v Berlíně**, kde podle její skutkové verze poprvé došlo k porušení celních závěr (odplombování vozidla). Přes Chotoviny podle stěžovatelky sice vozidlo cestovalo (jak plyne z GPS výpisů), ale k odnětí celních závěr došlo až v Německu.

28. Jinými slovy, spornou skutečností mezi stěžovatelkou, celními orgány a správními soudy je **místo, kde byly poprvé porušeny celní závěry na nákladním vozidle.**

29. GŘC ve vyjádření k ústavní stížnosti namítá, že prokázání této skutečnosti není pro nynější věc určující, protože úmyslné odchýlení se od původní trasy s jasným cílem dopravit zboží jinam a předat jiné osobě, než bylo určeno, je schopné samo o sobě odnětí zboží celnímu dohledu založit. Z napadených rozhodnutí však takový právní závěr nevyplývá. GŘC a následně i správní soudy vyšly ze závěru, že „odnětí zboží“ ve smyslu čl. 112 odst. 1 písm. a) Úmluvy o společném tranzitním režimu nastalo okamžikem porušení celních závěr na vozidle, nikoliv odchýlením se od trasy. Pokud by k takovému výkladu citovaného článku Úmluvy v nynějším případě dospěly, musely by takový výklad v odůvodnění rozhodnutí vysvětlit a vypořádat se i s judikaturou Soudního dvora Evropské unie, který se interpretací pojmu odnětí zboží celnímu dohledu opakovaně věnoval (byť zejména ve vztahu k celnímu kodexu – viz rozsudky Soudního dvora ve věcech *British American Tobacco*, C-222/01, body 53–55; *SEK Zollagentur*, C-75/13, bod 28; *DSV Road*, C 187/14, body 25–32; *B & S Global Transit Center*, C-319/14, bod 28, a tam citovaná judikatura; k Úmluvě o společném tranzitním režimu obecně *Deutsche Shell Aktiengesellschaft*, C-188/91, body 13–19).

30. Ústavní soud tedy pro posouzení ústavních požadavků na dokazování vycházel z právního závěru v napadených rozhodnutích, podle kterého je pro vznik celního dluhu v nynějším věci určující, kde poprvé došlo k porušení celních závěr na nákladním vozidle. Na tomto právním závěru napadená rozhodnutí závisí.

31. NSS v bodech 30 a 31 napadeného rozsudku (a následně shodně i ve vyjádření k ústavní stížnosti) shrnul výčet všech důkazů, z nichž celní orgány vycházely:

- odebrané vzorky uskladněného zboží
- výpisy z GPS zařízení vozidel použitých při přepravě zboží
- tranzitní celní doklady s přílohami
- smlouva o pronájmu domu v Chotovínách a její dodatky
- rozhodnutí o zničení zboží, stanoviska k sazebnímu zařazení
- rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 9 T 1/2022
- usnesení o zahájení trestního stíhání
- příkaz k domovní prohlídce
- protokol o domovní prohlídce, protokoly o ohledání místa činu a dopravních prostředků
- odborná vyjádření Celní technické laboratoře zpráva o návštěvě svobodného celního pásma
- úřední záznamy o podání vysvětlení a protokoly o výsleších svědků V. S. a J. J., J. Z. a T. T.
- protokoly o výsleších obviněných A. T., S. C. a J. J.
- faktury, smlouvy o pronájmu vozidel, rozsáhlá fotografická dokumentace.

32. Konkrétně pro určení místa a okamžiku odnětí zboží celnímu dohledu se celní orgán podle svých slov „držel především výroku odsuzujícího rozsudku krajského soudu“ (s. 11 rozhodnutí GŘC), zmínil také protokoly o výsleších A. T. a to, že se celní závěry k posledním prováděným tranzitům našly přímo v Chotovínách (buď přímo na vozidlech naložených tabákovou náhražkou, nebo v domě). Městský soud vycházel rovněž z trestního rozsudku, z usnesení o zahájení trestního stíhání (kde je skutková věta popsána obdobně jako v trestním rozsudku) a poukazoval také na protokol o výsledku odsouzeného A. T. (bod 47 napadeného rozsudku městského soudu). NSS k tomu upozornil také na výpis z GPS zařízení, z něhož vyplývá trasa cesty z Bělehradu přes Chotoviny do Berlína a zpět do Chotovin (body 33–36). Ve vyjádření k ústavní stížnosti NSS zdůrazňuje, že zjištěný skutkový stav nevycházel pouze z trestního rozsudku – tento důkaz byl pouze jedním z mnoha důkazů. Místo odnětí celnímu dohledu bylo podle NSS zjištěno „z dalších podkladů“ – neuvádí však konkrétně z jakých.

33. Podle Ústavního soudu lze však spornou skutečnost – místo, kde byly poprvé porušeny celní závěry na vozidle – prokazovat z uvedeného výčtu důkazů jenom rozhodnutími z trestního řízení (rozsudek schvalující dohodu o vině a trestu a usnesení o zahájení trestního stíhání) a protokoly o výsleších A. T. a S. C. Rozhodnutí z trestního řízení totiž ve skutkové větě a v odůvodnění obsahují popis skutku, podle kterého byly celní závěry poprvé porušeny už v Chotovínách před odjezdem vozidla do Berlína. Protokoly o výsleších těchto dvou odsouzených se dotýkají otázky, co se s vozidlem dělo v Chotovínách, v Berlíně a po návratu z Berlína do Chotovin. Naopak další důkazy (např. protokol o domovní prohlídce, odebrané vzorky zboží, ani výpis z GPS zařízení) nejsou způsobilé prokázat, v jaký okamžik k porušení celních závěr došlo. Ke sporné skutečnosti jim schází vypovídací hodnota.

34. Ústavní soud tak souhlasí se stěžovatelkou, že celní orgány i správní soudy založily závěr o sporné skutečnosti pouze na podkladech z trestního řízení – trestního rozsudku, usnesení o zahájení trestního stíhání (s obdobným popisem skutku) a protokolech o výsleších dvou odsouzených. Stěžovatelka přitom nebyla účastnicí trestního řízení, neměla tedy možnost jakkoliv efektivně zpochybnit trestní rozhodnutí a neměla ani možnost klást vyslychaným otázky. Zůstala jí pouze možnost se k těmto podkladům ve správním řízení a řízení o správní žalobě vyjádřit a navrhnout další důkazy.

35. Stěžovatelka proto už před celními orgány navrhovala výsledky odsouzených A. T., S. C. a J. J. (viz ostatně i shrnutí argumentace stěžovatelky v odůvodnění rozhodnutí GŘC,

s. 5–6 a s. 11) a už tehdy zpochybňovala příslušnost celních orgánů k vymáhání celního dluhu a rozporovala, že by z provedených důkazů vyplývalo, jak a kdy došlo k porušení celních předpisů a ke vzniku celního dluhu. Před městským soudem pak podrobněji rozebírala zejména výpověď A. T. a S. C. z trestního řízení, které znovu navrhovala vyslechnout jako svědky k otázce okamžiku vyjmutí zboží ze zaplombovaného vozidla.

36. Jak přímo uvedl i NSS, tyto důkazní návrhy nebyly provedeny pro **nadbytečnost** (tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je důkaz navržen, byla již v dosavadním řízení bez důvodných pochybností ověřena nebo vyvrácena – viz bod 23 výše).

37. NSS předně uvedl, že stěžovatelka nepředestřela konkrétní vlastní verzi toho, co mělo být svědeckými výpověďmi prokázáno, a důkazními návrhy směřovala jen k maření a prodlužování řízení. S tím nelze souhlasit. Už jen ze samotné rekapitulace argumentace stěžovatelky správními soudy v napadených rozsudcích plyne, že stěžovatelka vlastní verzi předložila – k porušení celních závěr podle stěžovatelky poprvé došlo až v Německu a nic podle ní nenásvědčuje tomu, že by bylo vozidlo odplombováno a zboží vyjmuté z obalů před odjezdem do Berlína (viz bod 14 rozsudku městského soudu a body 7–8 rozsudku NSS).

38. Nelze přitom souhlasit ani se závěrem, že tvrzená skutečnost už byla bez důvodných pochybností prokázána. Stěžovatelka poukazovala na konkrétní části protokolů o výsleších odsouzených T. a C., ze kterých by její skutková verze mohla plynout. Konkrétně upozorňuje na část, kde A. T. popisuje, jak do Berlína z Chotovin odjížděl se stejným zaplombovaným vozidlem a z Berlína se vracel s prázdným odplombovaným vozidlem. Ve výpovědi S. C. poukazuje na to, že se z aut vykládaly prázdné krabice a nakládaly se plné. Není přitom jasné, zda myslí okamžik před odjezdem do Berlína či po příjezdu z Berlína. **Tyto konkrétní námitky zakládají podle Ústavního soudu důvodné pochybnosti o sporné skutečnosti**, ke které probíhalo dokazování a která je s ohledem na právní závěry v napadených rozhodnutích klíčová. Na základě označených částí výpovědí (a ve světle absence dalších jasných důkazů) nelze vyloučit, že celní závěry na nákladním vozidle byly poprvé porušeny až v Německu.

39. Stěžovatelka navíc v replice upozornila na výpisy z GPS zařízení nákladních vozidel, podle nichž v některých případech nákladní vozidla jela do Berlína přímo z Bělehradu a teprve až poté do Chotovin. To podle Ústavního soudu přinejmenším může nasvědčovat závěru, že stěžovatelkou zpochybňovaný skutkový děj mohl proběhnout i tak, jak tvrdí (a nikoliv tak, jak tvrdí celní orgány).

40. Lze proto shrnout, že správní soudy odmítly provést výslechy svědků, ačkoliv **provedení těchto důkazů:**

- 1) by mohlo objasnit spornou skutečnost, kdy a kde poprvé došlo k porušení celních závěr (resp. co se dělo se zbožím v Chotovinách před odjezdem do Berlína), a
- 2) je v poměrech posuzované věci nezbytné k naplnění ústavních požadavků plynoucích z principu kontradiktornosti řízení podle čl. 38 odst. 2 Listiny ve spojení s čl. 36 odst. 2 Listiny.

41. Správní soudy vycházely ohledně sporné skutečnosti pouze z podkladů z trestního řízení, jehož se stěžovatelka neúčastnila, a odmítly provést navrhované důkazy, které důvodně zpochybňují přijatou skutkovou verzi, aniž by důkazy byly nadbytečné, nezpůsobivé či irelevantní. Napadená rozhodnutí proto porušují právo stěžovatelky vyjádřit se ke všem prováděným důkazům podle čl. 38 odst. 2 Listiny ve spojení s právem na soudní ochranu před rozhodnutími orgánů veřejné správy podle čl. 36 odst. 2 Listiny.

VII. Závěr

42. Ústavní soud dospěl k závěru, že stížnost je důvodná. Napadené rozsudky městského soudu a Nejvyššího správního soudu porušují základní práva stěžovatelky zaručená čl. 38 odst. 2 Listiny ve spojení s čl. 36 odst. 2 Listiny. Ústavní soud proto stížnosti vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadené rozsudky zrušil. Tím se stěžovatelce otevírají procesní prostředky ochrany práv v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí Generálního ředitelství cel.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 29. dubna 2026

Dita Řepková
předsedkyně senátu